

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Agneta Vils*
 Härad: *Frista* Adress: *Blekingsg. 3 b., Lund*
 Socken: *Höör* Berättat av: *olika personer; se
uppt. bladets bakom!*
 Uppteckningsår: *1947* Född år *i*

När den nya tiden kom till bygden.

s. 1-25

Lw 59.

ACC. N:R. M. 10505:1.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Agneke Vils
 Härad: Tröta Adress: Blekingsg. 3 b. Lund
 Socken: Hön Berättat av: Fru Olga Pålsson
 Uppteckningsår: 1947. Född år 1879 i Sätöfsta

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vår den nya tiden kom till bygden.

Pojasjättarna man finns ännu kvar i
 nästan oförändrat skick sedan min barndom
 och ungdom. Men då gick kvinnorna vara
 med på gillet efter namn man. Det följde
 gick hos äldermannen och var alltid mycket
 trevligt. Men för 25 år sedan berättades det
 att ändast. Männan skulle vara med på
 gillet.

För 65 år sedan började min far
 att valla upp härran här. Så långt jag
 minns har all vår jord varit uppvallad.

Hemma värde och spann vi mycket.
Vi syttar fick själv arbeta ihop vår hem-
gift. Och den var stor på den tiden.
Här har aldrig funnits några indu-
strier.

Vi var mycket sparsamma med våra
fä konstanter. Många fattiga människor
kunde då spara ihop små förmågenheter.

Den första handelsboden kom hit
från ungefär 37 år sedan. Den startades av
Axel Nilsson. Den var precis samma varor
som vi var vana vid.

Alla trähusen var rödfärgade.
Borstäderna reparerades lite men man
bevarade de gamla så mycket som
möjligt.

Möbleringsplanen har inte alls
förändrats i de gamla bondstugorna.

De gamla möblerna fick stå tills de
gick ihop. När man gifte sig fick man
möbler och de varade livet ut. När jag
gifte mig fick jag matsalsmöbler i
allt, men i de gamla bondstugorna
var materialit inte så enhetligt utan
det var lite av varje.

Gardinerna i minn hem var hem-
vända liksom alla kläder. Så länge
jag minns hade vi tapeter. Vi hade
öppen spis. Kökspisen kom hos oss år
1903. De gamla kokkärlen kunde för-
farande användas.

Till våra rätor, t. ex Jilbrunke,
hade vi ett fat med maten minn på
bordet och alla åt ur det.

Minns varannan dag skulle
man gå i kyrkan. När far läste pre-

bön-?

dikar för oss bara skulle vi sitta
och lysa.

I folkskolan var det vanligt att
slå barnen. Men det var det också mera
respekt för läraren.

Barnen döptes oftast hemma.
Begravningarna var nästan som för
men kalaserna efteråt var stora.

Jag tror inte att bönderna tjänade
så mycket på första världskriget.

ACC. N:R. M. 10505:5

Landskap: Skåne
Härad: Brosjö
Socken: Höör
Uppteckningsår: 1947.

Upptecknat av: Agnete Vils
Adress: Blekingsg. 36. Lund
Berättat av: hans. Gustav Nilsson
Född år 1868 i Sätöfsta

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När den nya tiden kom till bygden.

Vi har fortfarande kvar byastämman. Niddermannen för året har hand om alla handlingarna och byaboken.

Tjänstföreningen bildades för ungefär 25 år sedan och upplöstes för 4-5 år sedan.

Den förste som införde någon förbättring inom jordbruket var Johan Jönsson på Hovs gård. Han köpte en häckmaskin som jag länge lånade av honom. Han skaffade den för 50 år sedan. Tid är senare skaffade jag själv en häckmaskin. Jag har jag aldrig haft någon ångmaskin.

Skriv endast på denna sida!

För värde och spann man mycket.

Skjutning till och från stationen
skötes privat. Tidigare hade nog bönderna
skjutit skyldighet från körs gästgivare gård.

Den förra handelsboden satte Axel
Nilsson upp. Den medförde inga nya värn
och alltså inga nya länadsfrihållanden.

Huset var förs av grästen och
timmer. Halmtak var vanligt ända till
fri ungefär 20 år sedan då man började
med hårda tak. Men det var och är nästan
alltjämt mycket vanligt med halmtak
här.

Köksspisen kom i mitt hem år 1903.
Maten stod i en stor järn kanna på brädet,
och nu det att dela med var sin kornsked.
Var det kom fram måste att man var
lertalrik; dessa fribrann för ungefär

65 år sedan och ersattes då av postlin.

För besle man rikliga kalas och
de hölls alltid hemma.

Vagnarna lagsades så att var och
en reparerade sin stycke.

Vi hade fjädervagn så långt jag
kan minnas.

För 40 år sedan började vi hålla tidning
Malmö Allehanda. Vi var 4 stycken om den.
Böcker köpte vi nästan aldrig. På söndagen
na läste far nr postillan.

I skolan var vi 60 barn på en
gång. Det var högre sällskola och någon gick
över till högre skola. Någon svoraka, som
ville bli präst eller lärare.

Vi gick allmänt i kyrkan varje
söndag. Högskölen var stänga i min
barndom. De svistade till för oss till

leden, men i annan form. Hade mera karaktär av mantalskrivning och kallades förskrivning.

Man döpte oftast sina barn hemma.

Vid begravningarna hade man stora kalas för släkt och vänner.

Växelskrivelserna har inte betydelse något här. Sjöföta-barna har alltid varit högt kyrkliga.

Våra högtkonjunkturer för landbrukarna under första världskriget kan man inte tala om. Vi hade bara ett bra skördeår under hela kriget.

ACC. N:R **M. 10505:9.**

Landskap: Skåne
Härad: Frosta
Socken: Höör
Uppteckningsår: 1947

Upptecknat av: Agnete Vils
Adress: Blekinger. 3 S. Lund.
Berättat av: Lantb. Albert Nilsson
Född år 1871 i Sätorp

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När den nya tiden kom till bygden.

Laga skifte infördes här år 1841. Det
tog ungefär 10 år innan allt ordnades.

Vi har haft ett par Hufvudring-
ar och en tröskföreling, som emellertid
blev mycket kritiserad då ingen ville ålägga
hög på skåren.

Redan på 1820-talet kom konsti-
grödet i bruk, den kom i samband med
att hären markerna delades upp och odlades
i slutet av 70-talet och början av 80-talet.

Förutom det mera ångareal

Skriv endast på denna sida!

nu var mycket ängsmark odlats upp.

I min ungdom värde och ryddade man allt till hushåll.

Står minns jag inte skjutsningarna från jästgärdarna. Men min far var med om det; bänderna ändades till skjutsa av jästgärdarna.

Den förra handelsboden kom hit för ungefär 20 år sedan och startades då av målare Axel Nilsson.

Min hem byggs 1850 och är korsvirkad som var vanligt då. Man hade allmänt halmtak. Huset var rödfärgat så länge jag minns. Man hade bekrädda gardiner i min barndom och tapeter i alla rummen. Vi hade förr öppen spis i köket men ganska snart fick vi kökspis.

Simson - vagnen minns jag och så från
min barndom. I min tidigaste barndom
hade vi lekballrikar, sedan kom porcelins-
ballrikarna i bruk.

Stiftsloget delade upp vägarna
på bönderna, så att de hade en bit där
att underhålla. Men vägarna var usla
då, de lagades gäro på primitivt med
sand och grus.

Hädevagnen har funnits så länge
jag kan minnas.

Slätten hade sina gilleslag. När jag
var tio år gammal byggdes den första
dansbanan och därmed var nöjeslivet inne
i andra spår. Släktkalaren förtann mer
och mer. Ungdomen sökte sina nya nöjen.

I min tid hör vi Bälörs - tidningen
och "Vår land."

Bröken läste ~~men~~ mycket tållan.

Vi gick i småskola här i Låtoppa och i Horskola i Höön. Där var vi 110 i en klass, men jag tycker att vi lärde mera för än man gör nu i skolan.

I min ungdom gick alla regelbundet i kyrkan. Bl. a. för husförhörens skull var det bär att gå flitigt i kyrkan. Prästen var nämligen särskilt sträng vid förhörens mot dem, som försummade gudstjänsten.

För hörs hela byalogen till begravningarna.

Under första världskriget häuade bönderna mycket, men detta åtnöjde inte levnadsvärderna. Man sparade sina pengar och de flesta gick förfarande i sina hemvävda kläder trots det stora värdet.

ACC. N:R. M 10505:13

Landskap: Skåne Upptecknat av: Agnede Vils
Härad: Prosta Adress: Blekinger. 3 G. dand
Socken: Höör Berättat av: Kapten Fritz Mne
Uppteckningsår: 1947 Född år 1889 i Slön

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När den nya tiden kom till bygden.

Byskriver med en del handlingar
några i original och andra i avskrift
finnas i min ägo. Likaså byskrivet på
vilket följande inskrift är graverat:

Gör hvar man rätt
och räds för ingen
Slön den 1/10 1825.

I Slön före kom byskrivet i någon form
till omkring sekelskiftet. Den upphörde av
olika anledningar. Men sådan har väl
 varit i Slön år 1902 blev municipal-

Samhälle, vilket väl i någon mån önskad.
kom att den nya tiden började tränga
hit. Ännu mera underströks väl detta
när järnvägen byggdes.

Gästgivarvärdarna hade innan
järnvägen byggdes skyldighet att ordna
skjut. Denna skyldighet upphörde omkring
1910. På 1800-talet sköt både gästgivaren
och bönderna i tur och ordning men de
sista 10 åren sköts skyldigheten endast sköttes
främlingar av en bonde ensam.

Industrierna var här i släkt av
fåna sklei huvudsakligen hantverksbe-
skäftade. De viktigaste var spinneri, färgeri,
garveri och stamp. Dessa förtjänade i
början av det nya sekel. De kunde

inte taga upp konkurrensen med industrin-
nas färdiga och billigare varor.

Immigrationen spelade inte någon
större roll inom själva samhällen, men
nå i byarna i torpen och på smågårdar-
na där man levde under fattigare
förhållanden än här upp emigrations-
febern ungdomen. Omkring 1910 började
Amerika - utvandringen upptäcka. Den
motverksades dels av järnvägsbyggena och
av den genomgående större möjligheten
till arbete av skilda slag.

Den första handelsboden kom hit i
samband med näringsförändringen omkring
1848.

Boqua - bens - rörelsen kom 1904-05 och
gatvatten till omkring 1914.

Postads sticket förändrades ganska

väsentligt omkring skolshighet. Då blev
ochra hökspielen allmän.

Nöjena gräddades ochra radikalt
omkring skolshighet. Nöjeslivet hade tidigare
in skrämt sig för traditionsbundna kalas
i hemmen. Just omkring 1900 kom inte-
nöjeslivet på modet här i Höör. Den
direkta auladningen var än år 1905
bildade Höörs skymörörelse orkester och
ordnade dans. Detta betydde mycket för
nöjeslivets utveckling i byn.

När jag gick i skolan var vi 80
barn i samma klass, och det förträsk
för undervisningen betydligt.

I min ungdom var kyrkbesöken
mycket traditionsbundna. Det var
hjälsklari än både gammal och ung
gick i kyrkan varje söndag.

ACC. N:R M. 10505:17.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Växelskrivarna har inte alls spelat
någon roll här. Den här rakten har
alltid varit mycket högtydlig.

ACC. N. R. M 10505 : 18.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Agneta Vils
 Härad: Perria Adress: Blekingsv. 36. Lund
 Socken: Höör Berättat av: Fru B. Preussner
 Uppteckningsår: 1947 Född år 1875 i Pärstorp

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När den nya tiden kom till bygden.

Vi har ännu bysammanslagning här. Varje år den 1:a maj samlas byalaget. Äldermanns-
 byskolan går i nummerordning, men någon kan
 begära att få vara äldermann ett år och det be-
 vilgas oftast. Äldermannen håller då gille för
 byalaget kl. 4 den 1:a maj. På detta gille får
 inga kvinnor vara med.

Före hade byalaget hand om försä-
 mlingen; den upplöstes inte förrän 1943.

Brand försäkringen provas ännu varje 1:a maj.
 Jordbruksförsäkringsringar började här in-
 förs av fabriken Per Andersson.

I minn blev vävde och sydde vi, men bara för eget bruk.

Stygnis skyldighet förekom mellan
Höör och Hörby. Bönderna turades om att
köra.

Här i Säterna har man inte sluttat
med mindre lönande arbeten för att gå
över till industrierna. Det finns ju nästan
bara jordbrukare här och de har stannat
på sina gårdar.

Härifrån reste bara en person till
Amerika; han for 1890, men återvände snart
hem och köpte segen gård.

Man ger nog ut mera pengar än att
i min ungdom.

Vår jag var ung hade t. ex. en jungfru
konstigt betalning, men dessutom fick hon
en klänning om året, men det ansågs mera

som en gåva än som lön.

Den fjärta handelsboden här startades av målare Axel Nilsson ungefär år 1918. Han hade den några år sedan övertogs den av Johan Nilsson. Vi fick inga nya varor som vi inte redan tidigare hade kunnat köpa i Köp. För 20 år sedan fick vi vår andra handelsbod.

I min barndom byggdes husen av trästen och hade halmläkt. Lögångarna var av trä och rödfärgades i allmänhet. Nybyggnad och ombyggnad var betydligt vanligare.

För folket här har inte möbleringsplanen förändrats alls. Vi blickar stoft på att det skall vara som vi äro vana vid sedan barndomen.

Vi hade hemvävda gardiner i våra

lugg och tapeter har vi alltid haft så
långt jag minns.

Vi hade öppen spis i köket och i
Horsbrogården en kamin - ugn av järn. Man
eldade med träns kölar. Min mor skaffade
en kökspis omkring 1890. Ganska vanligt
att nya hushåll följde med att man
skaffade kökspis. Man kunde förjara sig
använda de gamla kastrullerna.

Vi hade trevliga bjudningar i
hemmen för. 50-60 ungdomar samlades
till dans; de spelades så fiol och harmonika.
Vi hade stora julkalas med trevliga
gillekar. Sådana kalas finns inte mera.

I min ungdom fanns det ingen
väg genom Sjöforsa by. Den kom; kulet
av 1800-talet.

I min barndom hade vi charabang.

Om avslöjas av Gädervagnen.

Plåkten murgicks mycket flitigt
för. Vi barn fick bjuda dem vilka ung-
domar vi ville, men man skulle arga
vilka vi fick ungas med.

I början av 1880-talet började vi
hålla tidning hemma. Det var Sköns
tidningen och den kom tre gånger i
veckan. Vi fick gå till Skön och hämta
den. När jag var 14 år gammal började
vi hålla Sköns Familjessjournal i minn hem.
Då var det god litteratur i den. Vi bör
och så månads tidningen Triumf. Man
bör stypa på att vi skulle läsa goda
böcker.

Ofta samlades flera folk och fjänste-
folk till trevliga skymnings stunder.
Man berättade, pratade, spelade eller

Läs- och hörsal.

Folksholeundervisningen var dålig för.
Vi var 4 klasser i en sal, d. v. s. 106 barn.
Dei var ju omöjligt att dei kunde bli
något resultat när läraren skulle under-
visa så många på en gång. Lärarna
då var nog lärda men de förtod sig
ofta inte på att undervisa. Man slog ofta
på barnen i skolan.

I prästgården fanns en privat
mellanskola. Läraren för pojkarna hette
Billings. Michona lärde hos Selma Lund-
sten. Sedan kunde de fortsätta i Lund.

Kyrkobesöken var mera traditions-
bundna för än nu.

Hörsföreläsningen i min barndom var
triviala. Man kallas det föreläsning och
den avskaffades inte förrän för en år eller sedan.

Vid förskrivningen samledes man med prästen i en gård. Han såg igenom kyrkboken om det inträffat någon förändring. Sedan följde en bibelförklaring och slutligen ljunder den som man är hos på kaffe. Vi gamla ville helst kalla det husfir.

I min barndom köpte man barnen i hemmet. Om nu kyrkoherden helst att både dop och vigsel förtigga i kyrkan.

För hade man ju allmänna stor middag i hemmet efter begravningarna.

Växelspelserna har mår bebytt något här. Det är en högkyrklig takt.

Lantbrukarna tjänade ganska mycket under första kriget. Men allt vad de köpt för dubbla priser under kriget blev billigare nu. Priserna för berberi och trä är

efter krigets slut blev det mycket svårt
att leva i byarna. Bönderna hann aldrig
få någon högre levnadsstandard under
höghandelskrisen. Å 1918 var det värstaste
år jag upplevt. I början hade vi 2 delar
råg och en del korn. I augusti månad
det året svält vi. Djuren måste ju förtä
och gräva ha mat.